

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny: 21-34-31

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BD/276/40/88

OPINIE O NOWYM RZĄDZIE
/Wyniki zwiadu badawczego/

Październik 1988 r.

W reprezentatywnym zwiadzie badawczym przeprowadzonym nazajutrz po powołaniu przez Sejm PRL gabinetu premiera Mieczysława F. Rakowskiego¹ CBOS sondował "pierwsze wrażenie", jakie nowy rząd wywarł na opinii publicznej.

Wyniki zwiadu wskazują, że premier Rakowski wraz ze swym gabinetem startuje w klimacie dalekim od aprobaty i zaufania społecznego. Dysponuje raczej niewielkim i kruchym kapitałem wyjściowym, chociaż formułowane jeszcze na gorąco reakcje i opinie nie dają jednoznacznego obrazu stanowiska opinii publicznej.

Wydaje się, że mamy do czynienia z trzema tendencjami. Pierwsza to dystans, ostrożność i nieufność wynikająca z personalnego składu nowego gabinetu. Druga to aprobatą intencji, celów i zamierzeń reformatorskich nowego premiera i jego rządu. Wreszcie trzecia - sceptyczna ocena możliwości realizacji programu, nie napawająca optymizmem wobec przyszłości Polski i Polaków.

Sporo wątpliwości i kontrowersji wzbudza osoba premiera. Powierzenie kierownictwa rządu Mieczysławowi F. Rakowskiemu spolaryzowało opinię publiczną. Mimo to darzący go sympatią i zaufaniem znajdują się w mniejszości. Z aprobatą bezwzględna większość przyjęła jedynie ponowne objęcie stanowiska ministra przez prof. A. Krawczuka. Powierzenie teki ministrów I. Płanecie-Małeckiej, M. Wilczkowi, A. Kwaśniewskiemu i T. Olechowskiemu wywarło korzystne wrażenie. Na pozostałe nominacje reagowano obojętnie lub w sposób niezdecydowany. Tylko w przypadku osoby premiera i ministra spraw wewnętrznych rozczarowani przewyższali liczebnością zadowolonych.

Na ogół pozytywnie przyjęto sejmowe wystąpienie premiera. Większość znających jego treść oceniła je jako co najmniej dobre. Wprawdzie nie zawarto w nim całej prawdy, ale było wyważone i rozsądne, przy tym interesujące oraz prawdziwe - obiek-

¹ Zwiad (poprzedzający badania zasadnicze na próbach ogólnopolskich) zrealizowano 15 października br. wśród 250 osób stanowiących reprezentację dorosłych mieszkańców Warszawy. Średni wiek badanych - 42 lata. Wykształceniem podstawowym legitymowało się 12%, zasadniczym zawodowym - 25%, średnim - 43%, a wyższym 19%. Członkowie partii stanowili 12% badanej zbiorowości.

tywnie przedstawiało stan i sytuację w kraju. Pozostawiło w opinii publicznej wrażenie, że rząd dąży do zmian na lepsze. Przeważająca większość zaakceptowała rządowe priorytety gospodarcze. Co więcej, przewiduje, że społeczeństwo pozytywnie zareaguje na twarde reguły reformy warunkujące poprawę sytuacji w kraju. Z poparciem spotkały się też działania premiera M.F. Rakowskiego zmierzające do włączenia przedstawicieli opozycji do rządu. Podważana jest jednak szczerłość deklarowanych intencji; w konsekwencji szanse udziału tych sił w rządzie oceniane są nisko.

Zwraca ponadto uwagę wzrost przyzwolenia na legalizację "Solidarności", w której - jak to wynika z innych badań² - upatruje się siłę kontrolującą poczynania władzy. W taki oto skrótowy sposób można skomentować wyniki zwiadu. Przedstawiamy zatem dane szczegółowe.

Sejmowe exposé premiera prawie powszechnie absorbowало uwagę mieszkańców stolicy. Opinie o nim były zróżnicowane, chociaż częściej oceniano je pozytywnie niż negatywnie.

Było bardzo dobre, podobało mi się	10,0	} 42,4%
Było dobre	32,4	
Było gorsze niż oczekiwałem(a)m	18,4	} 28,0%
Było złe, nie podobało mi się	9,6	
Trudno powiedzieć	11,6%	
Nic nie wiem o tym wystąpieniu	18,0%	

Różnorodność i niejednoznaczność odbioru wystąpienia premiera jest widoczna także w szczegółowej ocenie wyrażanej przez tych, którzy coś wiedzieli o tym wystąpieniu. Choć mówi się, że było ono pełne niedopowiedzeń, to określa się je jako: wyważone, rozsądne, odważne, nowatorskie, ciekawe i interesujące w formie, prawdziwie przedstawiające sytuację. Tak samo często podkreśla się zarówno jego realistyczność i wiarygodność, jak i odbieganie od realiów i nastawienie na zdobycie poklasku.

² Patrz *Opinie o reaktywowaniu "Solidarności"*. CBOS wrzesień 1988 r.

Określenia użyte w ocenie exposé premiera

Pozytywne		Negatywne	
Wyważone, rozsądne	64,5%	Nie powiedział całej prawdy	70,0%
Ciekawe, interesujące	59,1%	Bez pokrycia w możliwościach	54,7%
Prawdziwie przedstawił sytuację w kraju	58,6%	Nieprzekonujące	49,3%
Odważne	53,7%	Ogólnikowe, powierzchowne	49,3%
Realistyczne	47,8%	Chwytniwe, nastawione na zdobycie poklasku	44,8%
Konkretne, rzeczowe	45,8%	Nudne, bez wyrazu	17,7%
Szczerze, wiarygodne, otwarte	41,4%	Aroganckie, bezczelne	10,3%
Inne niż dotychczasowe, nowatorskie	39,9%	Tchórzliwe, aseku-ranckie	9,9%

Podobne do wielu innych 50,7%

O ile samo wystąpienie premiera budziło różnorakie reakcje, to przedstawiony w nim strategiczny plan działań rządu zyskał wręcz powszechną akceptację. Lista rządowych priorytetów: rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy, budownictwo mieszkaniowe, ochrona środowiska i produkcja zaspokajająca podstawowe potrzeby rodzin jest zbieżna ze społecznymi preferencjami. Blisko 91% respondentów uznało te sprawy za obecnie najważniejsze.

Zdecydowanie najważniejsze	57,2	} 90,8%
Raczej najważniejsze	33,6	
Raczej nie najważniejsze	3,6	} 4,4%
Zdecydowanie nie najważniejsze	0,8	
Trudno powiedzieć	4,8%	

W przemówieniu sejmowym Mieczysław Rakowski zwrócił się do społeczeństwa z pytaniem: czy jest gotowe zgodzić się na skutki działań wynikających z reguł reformy. Zdaniem większości badanych (56-82%) społeczeństwo będzie musiało na to przystać (tab.1). Należy jednak liczyć się z jego sprzeciwem, jeśli działania będą bezpośrednio zagrażały indywidualnym interesom pracowników. Dotyczy to głównie: niepewności zatrudnienia i zwalniania z przedsiębiorstw i biur pracowników niskowydajnych i zbędnych.

Tabela 1

w procentach

Działania wynikające z reguł reformy	Przewidywane reakcje społeczeństwa		
	pogodzi się	zaprotestuje	trudno powiedzieć
Rozwój budownictwa mieszkaniowego kosztem wstrzymania innych inwestycji	82,0	2,0	15,6
Stworzenie warunków przyciągających kapitał zagraniczny do Polski	77,2	2,0	20,4
Zniesienie dotacji - bankructwo nierentownych przedsiębiorstw	71,2	11,6	16,8
Zysk podstawowym wskaźnikiem, produkcja rentowna i oszczędna a ceny kształtowane przez rygory rynku	68,8	12,4	18,0
Eliminowanie z przedsiębiorstw i biur pracowników niskowydajnych, biernych i zbędnych	66,8	24,0	8,8
Płaca za pracę, znaczne, np. kilkakrotne, zróżnicowanie płac	66,0	21,2	12,4
Niepewność zatrudnienia, człowiek szuka pracy, a nie praca człowieka	56,4	28,4	14,8

Program rządu budzi pewną nadzieję na poprawę sytuacji kraju - 46% ankietowanych uważa, że stwarza on taką szansę. Wielu jednak (62%) ma wątpliwości, czy program ten zostanie zrealizowany.

Czy program stwarza szanse na poprawę sytuacji w kraju?

Zdecydowanie tak	4,4	} 46,0%
Raczej tak	41,6	
Raczej nie	23,2	} 30,4%
Zdecydowanie nie	7,2	
Trudno powiedzieć	23,6%	

Szanse realizacji programu rządu

Bardzo duże	0,8	} 20,4%
Duże	19,6	
Niewielkie	54,8	} 62,4%
Żadne	7,6	
Trudno powiedzieć	17,2%	

Większość badanych jest przekonana, że społeczeństwo interesowało się składem nowego rządu, przy czym zróżnicowane są opinie o tym, jakie emocje towarzyszyły jego powołaniu. Mniej więcej tak samo często mówi się o pozytywnym odzwie społeczeństwa - nadziejach wiązanych z nowym rządem, co o negatywnym jego odbiorze - rozczarowaniu lub lęku.

Nadzieja, wiara, że będzie lepiej	30,0%	
Rozczarowanie, bo nic się nie zmieni	22,4	} 37,2%
Lęk, obawa, że będzie gorzej	14,8	
Obojętność, ludzi to nie interesuje	19,6%	
Trudno powiedzieć	13,2%	

Badani zdają się dystansować od prognozowania następstw zmian w rządzie mówiąc, że:

nie jest ważny skład rządu, ciągle rządzą ci sami ludzie	20,8%
nie wiadomo, to się jeszcze okaże	33,2%
Trudno powiedzieć	6,0%

Tylko 40% jednoznacznie określiło, jaki to będzie gabinet:

wyraźnie lepszy niż poprzedni	9,6	} 25,2%
trochę lepszy od poprzedniego	15,6	
taki sam jak poprzedni	14,0%	
gorszy	0,8%	

Z dotychczasowych badań CBOS wynika, że Mieczysław Rakowski jest postacią kontrowersyjną - ma liczne grono zwolenników i przeciwników. Potwierdzają to również wyniki prezentowanego zwiadu.

Darzę go sympatią	22,4%
Jest mi obojętny	36,0%
Nie darzę go sympatią	34,4%
Trudno powiedzieć	7,2%
Mam do niego zaufanie	24,4%
Nie ufam mu	46,0%
Trudno powiedzieć	28,4%

Kontrowersję wzbudził również wybór M.F.Rakowskiego na premiera rządu. Decyzję tę z zadowoleniem przyjęło 27,6% respondentów, z rozczarowaniem 31,2%, z obojętnością 30,8%, a ponad 10% powstrzymało się od wyrażenia zdania.

Oceniając własną reakcję na powołanie pozostałych osób w skład rządu, badani brali pod uwagę różne czynniki. Nie sposób jednak wskazać kryteriów, jakimi się kierowali. Wydaje się, że zaważyły tu brak konkretnej wiedzy o danej osobie powodujący powstrzymanie się od wyrażenia opinii oraz ocena dotychczasowych osiągnięć czy to w rządzie, czy w działalności zawodowej (tab.2).

Tabela 2

w procentach

Członkowie nowego rządu i powierzone im stanowiska	Respondenci			
	przyjmujący mianowanie z:			nie mający zdania
	zadowoleniem	obojętnością	rozczarowaniem	
1	2	3	4	5
Aleksander Krawczuk - Minister Kultury	58,0	24,8	4,8	12,4
Izabela Płaneta-Małecka - Minister Zdrowia	31,6	35,2	1,2	32,0
Mieczysław Wilczek - Minister Przemysłu	30,4	38,4	3,2	28,0
Aleksander Kwaśniewski - Minister - członek Rady Ministrów	29,2	39,6	7,6	23,6
Tadeusz Olechowski - Minister Spraw Zagranicznych	26,4	43,2	3,2	27,2
Władysław Loranc - Minister - kierownik Urzędu ds. Wyznań	24,8	38,4	12,8	24,0
Jacek Fisiak - Minister Edukacji Narodowej	22,8	37,2	4,0	36,0
Dominik Jastrzębski - Minister Współpracy Gospodarczej z Zagranicą	22,8	40,0	1,2	36,0
Zbigniew Grabowski - Minister - kierownik Urzędu Postępu Technicznego	21,6	41,2	2,4	34,8
Bogumił Ferensztajn - Minister Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa	20,8	37,2	12,4	29,6
Andrzej Wróblewski - Minister Finansów	20,8	39,2	4,8	35,2

1	2	3	4	5
Józef Koziół - Minister Ochrony Środowiska	19,6	42,0	4,4	34,0
Janusz Kamiński - Minister Transportu	18,0	43,6	2,8	35,6
Florian Siwicki - Minister Obrony Narodowej	18,0	44,4	17,6	20,0
Czesław Kiszczak - Minister Spraw Wewnętrznych	17,2	33,6	32,8	16,4
Ireneusz Sekuła - Wicepremier	16,4	38,8	11,6	33,2
Kazimierz Olesiak - Wicepremier	14,4	45,2	1,6	38,8
Łukasz Balcer - Minister Sprawiedliwości	13,6	43,6	2,0	40,8
Marcin Nurowski - Minister Rynku Wewnętrznego	13,2	45,2	1,6	40,0
Michał Janiszewski - Minister - Szef Urzędu Rady Ministrów	12,8	46,8	5,6	34,8
Janusz Patorski - Wicepremier	11,2	46,6	3,2	40,0

Negatywne są opinie o J.Urbanie jako rzeczniku rządu. O potrzebie jak najszybszego zwolnienia go mówiło 57,6%. Na pytanie, czy będąc na miejscu premiera, zwolniliby J.Urbana ze stanowiska, badani odpowiadali następująco:

natychmiast	41,6	} 57,6%
od razu, kiedy znalazłby się ktoś odpowiedni na jego miejsce	16,0	
wtedy, gdy znalazłby się ktoś lepszy od niego	20,8%	} 20,0%
dopiero wtedy, gdy sam chciałby odejść	9,6	
nigdy	10,4	
trudno powiedzieć	0,8%	

Dalekie od jednoznaczności są opinie badanych o dotychczasowych działaniach M.F.Rakowskiego na rzecz włączenia konstruktywnej opozycji w skład rządu. Zamysł ten spotkał się z aprobatą większości (77,6%), ale różnie oceniano sposób jego realizacji: zaproponował za mało miejsc - 52,8%, tyle miejsc wystarczy - 18,8%, zaproponował za dużo miejsc - 6,0%. Sporadycznie mówiono, że to błąd, gdyż w rządzie nie powinno być opozycji - 4,4%. Nie

miało zdania 18,0% badanych. Jednakże w propozycji tej widziano jedynie chwyt propagandowy - 51,2%, a nie akt dobrej woli wobec opozycji - 26,4% (trudno powiedzieć 22,4%). Większość badanych (73,6%) nie widzi szans, aby w przyszłości przedstawiciele opozycji - środowisk niezależnych objęli stanowiska w rządzie, określa je bowiem jako niewielkie - 52,0%, żadne - 21,6%. O szansach bardzo dużych i dużych mówi zaś 11,2% (trudno powiedzieć - 15,2%).

Badani zdają się uważać, że uczyniono jedynie krok w dobrym kierunku. Wyłoniony został rząd o niewątpliwych intencjach reformatorskich, prawidłowo formułujący priorytety programowe, którego premier podjął próbę współpracy z opozycją. Jednakże nominacja wielu członków nowego gabinetu rozczarowała badanych, sam premier zaś ma wśród nich równie wielu zwolenników co przeciwników. Steptycznie ocenia się szanse realizacji programu rządu, a także radykalność oferty pod adresem opozycji i czystość intencji, z której ona wypływała. To wszystko zda się składać na znaczną ostrożność w ocenie sytuacji politycznej. Wyrazem tego są zarówno ocena stosunku społeczeństwa do nowego rządu, jak też nastroje, z jakimi patrzy się na przyszłość kraju.

Jaka część społeczeństwa będzie skłonna poprzeć nowy rząd?

Prawie wszyscy	2,4	} 18,4%
Większość	16,0	
Około połowy	32,0%	
Mniejszość	33,6	} 37,6%
Prawnie nikt	4,0	
Trudno powiedzieć	11,6%	

W porównaniu z sierpniem '88 odczucia związane z perspektywami kraju nie zmieniły się wiele. Wprawdzie znacznie mniej osób patrzy na przyszłość kraju jedynie z obawą, ale praktycznie nie zmieniła się liczebność żywiących nadzieję:

Odczucia związane z przyszłością (dane w procentach)

	X '88	VIII '88
Nadzieja	12,8	10,4
Nadzieja, ale i obawa	43,2	35,2
Obawa	43,2	54,4

W okresie tym zmalała również liczba nie wyrażających przyzwolenia na legalizację "Solidarności" - upatrujących w tym fakcie przewagę strat nad korzyściami.

Co przyniosłoby Polsce reaktywowanie
"Solidarności"? (dane w procentach)

	VIII ⁸⁸	X ⁸⁸
Same korzyści	7,6	10,8
Więcej korzyści niż strat	34,8	33,2
Tyle samo korzyści co strat	19,6	21,2
Więcej strat niż korzyści	11,6	11,2
Same straty	8,8	2,8
Trudno powiedzieć	17,6	20,0

Oceny i nastroje zależą od poglądów politycznych badanych, ich przynależności klasowej, a przede wszystkim pokoleniowej³. Młodzi (w wieku do 29 lat) znacznie częściej niż pozostali krytycznie oceniają rząd i jego intencje, przewidują protesty społeczne w przypadku wprowadzenia w ramach reformy wymagań wobec pracowników, z obawą patrzą w przyszłość.

³ Odpowiedzi badanych według cech społeczno-demograficznych zamieszczono w aneksie.

ANEKS

Tabela 1

Charakterystyka badanych	Przewidywane reakcje społeczne na wprowadzenie następujących reguł reformy:																								w procentach											
	niepewność zatrudnienia						zróźnicowanie płac						rentowność produkcji - ceny kształtowane przez rynek						zwalnianie pracowników - niskowydajność						zniesienie dotacji						rozwój budownictwa kosztem innych inwestycji			warunki sprzyjające wprowadzeniu kapitału zagranicznego		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c						
Ogółem	56,4	28,4	14,8	66,0	21,2	12,4	68,8	12,4	18,0	8,8	71,2	11,6	16,8	82,0	2,0	15,6	77,2	2,0	20,4	2,0	15,6	77,2	2,0	20,4	2,0	15,6	77,2	2,0	20,4							
<u>Płeć</u>																																				
Mężczyzna	54,7	31,6	13,7	62,4	28,2	9,4	67,5	13,7	17,9	8,5	66,7	13,7	19,7	78,6	3,4	17,9	76,1	2,6	21,4	3,4	17,9	76,1	2,6	21,4	3,4	17,9	76,1	2,6	21,4							
Kobieta	57,9	25,6	15,8	69,2	15,0	15,0	69,9	11,3	18,0	9,0	75,2	9,8	14,3	85,0	0,8	13,5	78,2	1,5	19,5	0,8	13,5	78,2	1,5	19,5	0,8	13,5	78,2	1,5	19,5							
<u>Wiek</u>																																				
Do 29	55,6	31,5	13,0	64,8	25,9	9,3	74,1	5,6	20,4	1,9	68,5	18,5	13,0	87,0	3,7	9,3	83,3	3,7	13,0	3,7	9,3	83,3	3,7	13,0	3,7	9,3	83,3	3,7	13,0							
30-39	59,4	39,4	10,1	69,6	15,9	14,5	65,2	14,5	18,8	8,7	73,9	10,1	15,9	78,3	2,9	18,8	73,9	2,9	23,2	2,9	18,8	73,9	2,9	23,2	2,9	18,8	73,9	2,9	23,2							
40-59	60,4	26,4	13,2	65,9	25,3	8,8	68,1	16,5	15,4	9,9	71,4	9,9	18,7	84,6	1,1	14,3	79,1	0,0	20,9	1,1	14,3	79,1	0,0	20,9	1,1	14,3	79,1	0,0	20,9							
60 lat i więcej	41,7	25,0	30,6	61,1	13,9	22,2	69,4	8,3	19,4	16,7	69,4	8,3	19,4	75,0	0,0	22,2	69,4	2,8	25,0	0,0	22,2	69,4	2,8	25,0	0,0	22,2	69,4	2,8	25,0							
<u>Wykształcenie</u>																																				
Podstawowe	46,7	26,7	23,3	56,7	20,0	20,0	46,7	20,0	30,0	16,7	73,3	0,0	23,3	83,3	3,3	10,0	70,0	3,3	23,3	3,3	10,0	70,0	3,3	23,3	3,3	10,0	70,0	3,3	23,3							
Zasadnicze zawodowe	66,7	27,8	5,6	58,3	38,9	2,8	80,6	11,1	8,3	5,6	69,4	15,7	13,9	80,6	0,0	19,4	80,6	2,8	16,7	0,0	19,4	80,6	2,8	16,7	0,0	19,4	80,6	2,8	16,7							
Średnie	53,2	29,1	17,7	69,6	13,9	16,5	68,4	16,5	15,2	8,5	65,6	11,4	19,0	78,5	5,1	15,5	77,2	1,3	21,5	5,1	15,5	77,2	1,3	21,5	5,1	15,5	77,2	1,3	21,5							
Wyższe	58,1	28,6	13,3	68,6	21,0	10,5	71,4	7,6	20,0	7,6	72,4	13,3	14,3	84,8	0,0	15,2	78,1	1,9	20,2	0,0	15,2	78,1	1,9	20,2	0,0	15,2	78,1	1,9	20,2							
<u>Przynależność do PZPR</u>																																				
Należący	58,1	32,3	9,7	64,5	32,3	3,5	77,4	9,7	12,9	6,5	80,6	16,1	3,5	74,2	0,0	25,8	80,6	0,0	19,4	0,0	25,8	80,6	0,0	19,4	0,0	25,8	80,6	0,0	19,4							
Nie należący	55,0	28,4	16,1	65,9	20,4	13,3	67,8	13,3	18,0	8,5	71,1	10,4	18,0	82,5	2,4	14,7	76,3	2,4	20,9	2,4	14,7	76,3	2,4	20,9	2,4	14,7	76,3	2,4	20,9							

a - zgoda, b - protest, c - trudno powiedzieć.

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena programu rządu		
	stwarza szansę	nie stwarza szansy	trudno powiedzieć
	poprawy sytuacji w kraju		
Ogółem	46,0	30,4	23,6
<u>Płeć</u>			
Mężczyzna	40,4	33,3	16,2
Kobieta	42,1	27,8	30,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	31,5	42,6	25,9
30-39	47,8	29,0	23,2
40-59	56,0	23,1	20,9
60 lat i więcej	38,9	33,4	27,8
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	26,6	30,0	43,3
Zasadnicze zawodowe	52,8	36,1	11,1
Średnie	44,3	31,7	24,1
Wyższe	50,5	27,6	21,9
<u>Przynależność do PZPR</u>			
Należący	90,3	6,5	3,2
Nie należący	39,3	34,6	26,1

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena szans realizacji programu rządu		
	bardzo duże i duże	niewielkie, żadne	trudno powie- dzieć
Ogółem	20,4	62,4	17,2
<u>Płeć</u>			
Mężczyzna	23,1	66,7	10,3
Kobieta	18,1	58,6	23,3
<u>Wiek</u>			
Do 29	9,3	66,7	24,1
30-39	26,0	56,5	17,4
40-59	26,4	61,5	12,1
60 lat i więcej	11,1	69,5	19,4
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	16,7	53,3	30,0
Zasadnicze zawodowe	11,1	66,7	22,2
Średnie	25,3	60,8	13,9
Wyższe	20,9	64,8	14,3
<u>Przynależność do PZPR</u>			
Należący	51,7	41,9	6,5
Nie należący	15,6	66,3	18,0

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Reakcja społeczeństwa na nowy rząd				
	nadzieja, wiara, że będzie lepiej	rozczarowanie, bo nic się nie zmieni	lęk, obawa, że będzie gorzej	obojętność, ludzi to nie interesuje	trudno powiedzieć
Ogółem	30,0	22,4	14,8	19,6	13,2
<u>Płeć</u>					
Mężczyzna	29,1	23,9	12,8	21,4	12,8
Kobieta	30,8	21,1	16,5	18,0	13,5
<u>Wiek</u>					
Od 29	16,7	31,5	22,2	13,0	16,7
30-39	36,2	14,5	15,9	24,6	8,7
40-59	31,9	23,1	9,9	20,9	14,3
60 lat i więcej	33,3	22,2	13,9	16,7	13,9
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	26,7	23,3	16,7	20,0	13,3
Zasadnicze zawodowe	30,6	27,8	11,1	19,4	11,1
Średnie	29,1	25,3	13,9	19,0	12,7
Wyższe	31,4	18,1	16,2	20,0	14,3
<u>Przynależność do PZPR</u>					
Należący	58,1	16,1	0,0	12,9	12,9
Nie należący	26,1	23,7	17,5	20,4	12,3

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Opinie o nowym rządzie						
	wyraźnie lepszy niż poprzedni	trochę lepszy od poprzedniego	taki sam jak poprzedni	gorszy	nie jest ważny skład rządu, ciągle rządzą ci sami ludzie	nie wiadomo, to się jeszcze okaże	trudno powiedzieć
Ogółem	9,6	15,6	14,0	0,8	20,8	33,2	6,0
<u>Płeć</u>							
Mężczyzna	9,4	19,7	15,4	0,9	23,1	25,6	6,0
Kobieta	9,8	12,0	12,8	0,8	18,8	39,8	6,0
<u>Wiek</u>							
Do 29	1,9	5,6	16,7	0,0	33,3	38,9	3,7
30-39	11,6	17,4	14,5	1,4	21,7	24,6	8,7
40-59	13,2	22,0	12,1	1,1	15,4	31,9	4,4
60 lat i więcej	8,3	11,1	13,9	0,0	13,9	44,4	8,3
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	13,3	0,0	20,0	0,0	13,3	40,0	13,3
Zasadnicze zawodowe	5,6	22,2	16,7	2,8	13,9	36,1	2,8
Średnie	8,9	16,5	12,7	0,0	20,3	35,4	6,3
Wyższe	10,5	17,1	12,4	1,0	25,7	28,6	4,8
<u>Przynależność do PZPR</u>							
Należący	32,3	25,8	6,5	0,0	3,2	29,0	3,2
Nie należący	6,6	12,8	15,2	0,9	23,7	34,1	6,6

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Stosunek do M.F. Rakowskiego							
	sympatia	obojętność	brak sympatii	trudno powiedzieć	zaufanie	brak zaufania	trudno powiedzieć	
Ogółem	22,4	36,0	34,4	7,2	24,4	46,0	28,4	
<u>Płeć</u>								
Mężczyzna	27,4	34,2	33,3	5,1	27,4	41,9	29,1	
Kobieta	18,0	37,6	35,3	9,0	21,8	49,6	27,8	
<u>Wiek</u>								
Do 29	11,1	33,3	50,0	5,6	9,3	64,8	25,9	
30-39	21,7	40,6	29,0	8,7	31,9	37,7	29,0	
40-59	33,0	34,1	29,7	3,3	29,7	42,9	25,3	
60 lat i więcej	13,9	36,1	33,3	16,7	19,4	41,7	38,9	
<u>Wykształcenie</u>								
Podstawowe	13,3	43,3	26,7	16,7	20,0	43,3	33,3	
Zasadnicze zawodowe	19,4	47,2	27,8	5,6	16,7	47,2	36,1	
Średnie	21,5	35,4	35,4	7,6	27,8	46,8	24,1	
Wyższe	26,7	30,5	38,1	4,8	25,7	45,7	27,6	
<u>Przynależność do PZPR</u>								
Należący	64,5	22,6	9,7	3,2	67,7	12,9	19,4	
Nie należący	16,6	36,5	39,3	7,6	18,0	50,7	29,9	

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena propozycji udziału w rządzie ludzi z opozycji		
	chwyt propagandy	akt dobrej woli wobec opozycji	trudno powiedzieć
Ogółem	51,2	26,4	22,4
<u>Płeć</u>			
Mężczyzna	55,6	27,4	17,1
Kobieta	47,4	25,6	27,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	68,5	13,0	18,5
30-39	49,3	26,1	24,6
40-59	48,4	33,0	18,7
60 lat i więcej	36,1	30,6	33,3
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	43,3	16,7	40,0
Zasadnicze zawodowe	55,6	19,4	25,0
Średnie	46,8	29,1	24,1
Wyższe	55,2	29,5	15,2
<u>Przynależność do PZPR</u>			
Należący	32,3	61,3	6,5
Nie należący	54,5	21,8	23,7

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka badanych	Przewidywane poparcie dla rządu ze strony społeczeństwa			
	prawie wszyscy, większość	około połowy	mniejszość, prawie nikt	trudno powiedzieć
Ogółem	18,4	32,0	37,6	11,6
<u>Płeć</u>				
Mężczyzna	17,1	32,5	39,3	10,3
Kobieta	19,5	31,6	36,1	12,8
<u>Wiek</u>				
Do 29	5,6	29,6	44,5	20,4
30-39	21,7	27,5	37,6	11,6
40-59	25,3	35,2	34,1	5,5
60 lat i więcej	13,9	36,1	36,1	13,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	33,3	26,7	46,6	13,3
Zasadnicze zawodowe	12,1	44,4	41,7	2,8
Średnie	17,7	34,2	39,2	8,9
Wyższe	22,9	27,6	32,4	16,2
<u>Przynależność do PZPR</u>				
Należący	48,4	32,3	9,7	9,7
Nie należący	14,2	31,3	41,7	12,3

Tabela 9

w procentach

Charakterystyka badanych	Odczucia związane z przyszłością kraju		
	nadzieja	nadzieja, ale i obawa	obawa
Ogółem	12,8	43,2	43,2
<u>Płeć</u>			
Mężczyzna	11,1	41,0	47,0
Kobieta	14,3	45,1	39,8
<u>Wiek</u>			
Do 29	5,6	29,6	63,0
30-39	14,5	53,6	31,9
40-59	16,5	42,9	39,6
60 lat i więcej	11,1	44,4	44,4
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	16,7	26,7	56,7
Zasadnicze zawodowe	11,1	50,0	38,9
Średnie	13,9	40,5	44,3
Wyższe	11,4	47,6	40,0
<u>Przynależność do PZPR</u>			
Należący	22,0	54,8	22,6
Nie należący	11,4	40,8	46,9